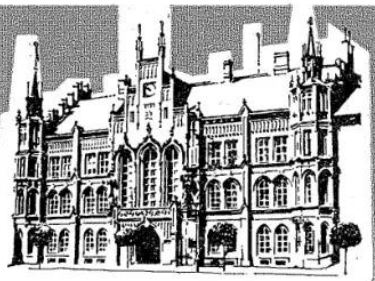
Novobydžovský

ROČNÍK V.
28. 12. 1978

Číslo 4

ZPRAVODAJ

OBČANSKÉ VÝBORY HODNOTILY SVOU PRÁCI

18. listopadu 1978 v sále sokolovny se konala konference občanských výborů Nového Bydžova, která zhodnotila dosavadní práci občanských výborů a vytyčila úkoly pro další období, zejména na úseku plnění volebního programu Národní fronty. Tomuto významnému jednání byli přítomni s. Josef Smola, poslanec České národní rady, s. Josef Kaplan, poslanec VčKNV, s. ing. Božena Koptíková, místopředsedkyně ONV, s. ing. František Popelka, tajemník ONV, s. Josef Gruber, předseda MěstV KSČ, další funkcionáři a poslanci MěstNV, členové občanských výborů a další. Hlavní referát na této konferenci přednesl s. Josef Kunt, předseda MěstNV, který mimo jiné řekl:

„Úspěšné volby do národních výborů v říjnu 1976 vytvořily předpoklady k tomu, aby občanské výbory — územní orgány státní moci a správy — mohly účinně plnit závěry XV. sjezdu KSČ a zároveň zvyšovat účast občanů na správě státu a prohlubovat jejich všestrannou iniciativu v politické, hospodářské, kulturní, zdravotní a sociální oblasti života města. Šlo mimo jiné také o vytváření souladu mezi zájmy jednotlivých občanů a celé společnosti.

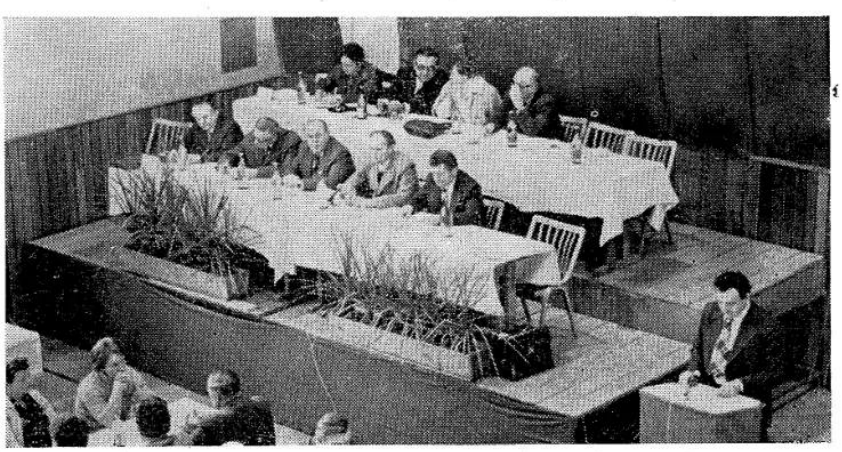
Počet občanských výborů se zvýšil ze třinácti na šestnáct. V současné době je do jejich práce zapojeno 188 občanů různého věku. K rozšíření bylo přistoupeno proto, aby byl získán bezprostřední vliv na občany, žijící v rozšířeném sídlišti za sokolovnou a u hřbitova. Krátce po volbách byl zaveden systém pravidelných porad s předsedy všech občanských výborů. Předsedům komisí byla doporučena spolupráce s referenty jednotlivých OV. Řízením občanských výborů byl radou MěstNV určen tajemník MěstNV.

V průběhu dvou let některé výbory pracovaly velmi dobře, jiné průměrně, avšak byly i takové, které svému poslání zůstaly dost dlužny. Je proto na místě připomenout některé úkoly, které je nutné zabezpečovat. Především je třeba, aby OV měly přehled o důležitých potřebách ve svém obvodu. Dílčí úkoly je nutné na každý rok rovnoměrně rozvrhnout tak, aby byly splnitelné. Přitom je nutné, aby každý občanský výbor pamatoval na svůj základní úkol, a to je pomoc na akcích Z. Pro nejdůležitější úseky je nutné vytvořit pracovní aktivy včetně domovních komisí. Přitom je nutné přihlížet k osobním vlastnostem a kvalifikačním předpokladům jednotlivých členů OV. Pouze dobře „fungující" aktiv funkcionářů může plnit všechny náročné úkoly a spolupracovat s komisemi MěstNV.

Základem činnosti OV je plán práce. Někteří vedoucí fukcionáři občanských výborů se mylně domnívají, že plán práce a seznam schůzí výboru, popř. veřejných schůzí je jedno a totéž. Schůze tvoří pouze součást plánu. Plán je nutné koncipovat tak, aby to byl roční programový dokument, v němž budou zakotveny konkrétní a adresné úkoly s určením termínu splnění. Samozřejmě, že je třeba naznačit i postup realizace a prostředky k dosažení jednotlivých cílů — úkolů. Při sestavování plánu by se mělo vycházet z jakési inventury stavu obvodu, která by dávala spolehlivý přehled o jeho potřebách z hlediska funkčního i estetického. Na své zlepšení čekají také výborové i veřejné schůze s občany. Nad nepravidelností schůzí by se měli zamyslet členové OV č. 3, 7 a 10 a po-

Dokončení na str. 2

POHLED NA HOSTY A FUNKCIONÁŘE U PŘEDSEDNICKÝCH STOLŮ PŘI KONFERENCI OBČANSKÝCH VÝBORŮ NOVÉHO BYDŽOVA. HLAVNÍ PROJEV ZDE PŘEDNESL SOUDRUH JOSEF KUNT, PŘEDSEDA MěstNV. Foto J. Prokop

Dokončení ze str. 1

slanci z těchto obvodů. MěstNV bude muset také s větší pečlivostí reagovat na připomínky občanů, které jsou uvedeny v zápisech z jednání OV. Dosud zůstala řada připomínek nedořešena, což ve svém důsledku snižuje iniciativu a důvěru našich občanů. Tady je na místě připomenout, že je třeba organizovat veřejné schůze tak, aby se staly sondou veřejného mínění. Občany je nutné zároveň vést k tomu, aby nejen kritizovali a vznášeli připomínky, ale zároveň se na odstraňování nedostatků a plnění úkolů podíleli.

Je potěšitelné, že kromě veřejných schůzí organizují OV také další společenské, osvětové, kulturní, tělovýchovné a jiné akce, určené pro dospělé, mládež i děti. Všechny mají za cíl poučit, pobavit, ale také vychovávat a vést lidi k socialistickému životnímu stylu. Za tuto práci jim patří upřímné poděkování.

Zvýšenou pozornost je nutné věnovat názorné agitaci. Jde o to, aby výzdoba ve skříňkách na náměstí i na jiných místech ve městě, jakož i na všech pracovištích nebyla kampaňovitá, ale soustavná, aby informovala, chválila, kritizovala a získávala naše spoluobčany, naše spolupracovníky k plnění volebních programů NF i úkolů 6. pětiletky.

Do sféry zájmů OV patří skoro všechno, co se v obvodu děje a čím obvod žije. Se svými členy nevystačí pochopitelně OV obsáhnout celou škálu zájmů a potřeb, je nucen proto si vytvářet další aktivy v souladu s vydanými zásadami pro činnost OV. Uveďme si pro ilustraci některé motivy pro činnost na úseku politickovýchovném:

- vypracování, sledování a vyhodnocování socialistického závazku OV,
- ustavení a práce agitačních dvojic,
- pravidelná obměna výzdoby vývěsní skříňky,
- organizování veřejných schůzí,
- kulturně výchovné, politické a osvětové akce.

V oblasti veřejného pořádku jde např. o tyto úkoly:

- spolupráce aktivisty s komisí veřejného pořádku,
- projednávání konfliktních situací při porušování zásad socialistického soužití,
- vyjadřování se k žádostem občanů o umístění dětí v jeslích a mateřských školách, při povolování výstavby rodinných domků, garáží apod.,
- vypracování podkladových informací ke zprávám o pověsti občanů,
- prověřování oprávněnosti stížností občanů a zaujímání konkrétních objektivních stanovisek atd.

Ve všech těchto případech jde o činnost mimořádně odpovědnou, která vyžaduje dobrou znalost lidí, jejich poměrů a prostředí.

Mnoho záslužné práce mohou občanské výbory vykonat na úseku sociálně zdravotním a při práci s dětmi a pro děti. Ve většině občanských výborů bylo právě v této oblasti dosaženo mnoha dobrých výsledků. Ale i zde jsou ještě další možnosti. Rok 1979 bude vyhlášen Mezinárodním rokem dítěte, v jehož rámci budeme u nás slavit 30. výročí založení Pionýrské organizace SSM. Věřím, že všechny občanské výbory pozdraví toto výročí dalšími hodnotnými činy ve prospěch našich dětí a naší mládeže.

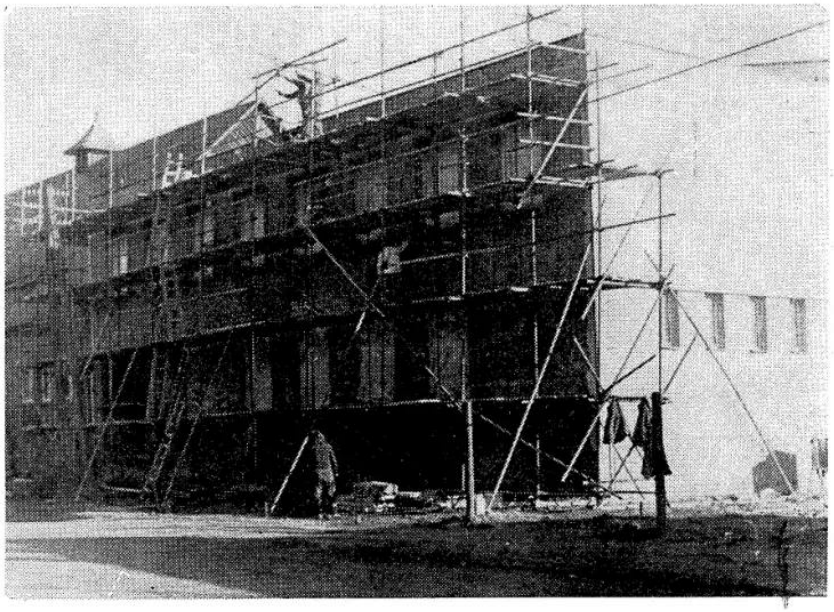
Také v příštích letech bude MěstNV pokračovat v organizování soutěže občanských výborů. Připravuje se však změna kritérií této soutěže, aby bylo možné lépe a objektivněji zhodnotit práci jednotlivých OV.

Staronovým problémem je účast našich občanů na akcích Z. Mnoho našich občanů a občanských výborů vykonalo také v tomto roce velký kus práce a patří jim za to naše poděkování. Avšak i zde se objevily opět nedostatky, a to jak v práci MěstNV, tak i občanských výborů. Pro příští rok bude zpracován harmonogram prací pro jednotlivé akce tak, aby bylo možné koordinovat brigádnickou činnost občanských výborů a nedocházelo k tomu, že někdy přijde na akci zbytečně nadměrný počet lidí, a jindy naprostý nedostatek, že někdy chybí technika, materiál a další.

O práci OV by se dalo ještě dlouho hovořit. Šlo nám však v podstatě o to, ukázat na některé problémy v naší dosavadní práci a zároveň ukázat cesty, jak dál v zájmu zlepšení vzájemného soužití i životního prostředí našich obyvatel."

Po přednesení hlavního referátu s. Josefa Kunta se rozvinula velmi plodná, věcná a konstruktivní diskuse. Přes deset funkcionářů občanských výborů, poslanců a členů komisí hovořilo o své práci a o svých plánech pro budoucí období. Věříme, že občanské výbory ve spolupráci s poslanci a MěstNV vytvoří všechny podmínky ke zdárnému splnění i překročení úkolů volebního programu Národní fronty. Přijaté závěry této konference k tomu vytvářejí dobré předpoklady.

Redakce

Čelní pohled na přístavbu sokolovny. Parta zedníků připravuje podkladovou omítku pro žlutou mozaiku.

Záběr z montáže chladicí soustavy na novobydžovském kluzišti. Foto J. Doležal

ŘEPNÁ KAMPAŇ PŘED SKONČENÍM

Letošní sklizeň cukrovky byla zahájena koncem září a trvala téměř do konce listopadu. Nejméně příznivé klimatické podmínky pro „dobývání" našeho „bílého zlata" byly v říjnu, kdy naši družstevníci na těžkých sklízecích kombajnech a nákladních autech sváděli nerovný boj s hlubokým bahnem našich polí. Velké množství zeminy se přiváželo se řepou až do cukrovaru, což způsobovalo nejen potíže při jejím splavování vodním dělem, ale i při dalších fázích celého technologického postupu výroby cukru.

Je velkým nedostatkem, že v okolí cukrovaru nejsou vhodné skládky se zpevněným a upraveným terénem. Vznikají tak velké ztráty řepy, neboť část ji skončí nedobrovolně pod koly aut a nakladačů. Navíc se z těchto skládek do městských ulic vracejí dopravní prostředky s velkými nánosy bahna, rozstřikovanými na vozovky, chodníky i fasády domů. Problém bahna v okolí cukrovaru i v ulicích je rok od roku větší a je na čase se jím vážně zabývat. Našim občanům už nestačí jen slova a sliby, ale právem žádají konkrétní činy ze strany všech zodpovědných orgánů, jako je cukrovar, MěstNV, JZD a další. Dochází totiž k paradoxní situaci, kdy řepnou kampaní je více znečištěn Nový Bydžov než okolní vesnice.

A nyní pár lichotivějších údajů. Při svozu řepy z polí opět velmi účinně a obětavě pomohli našim družstevníkům šoféři z místních závodů a podniků. Bez nich a jim svěřených dopravních prostředků si v současné ani v budoucí době už nedovedeme úspěšnou řepnou kampaň představit.

Na sedmi skládkách bylo vykoupeno pro náš cukrovar celkem 127 682,5 tuny (loni 130 092,8 t), z toho hlavní váha na novobydžovské skládce evidovala 56 431,1 t. Pro zajímavost porovnejme čísla v následující tabulce:

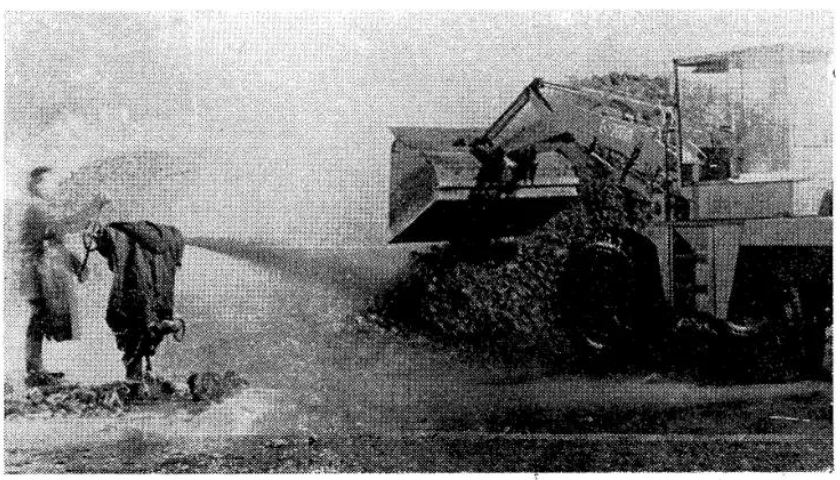
JZD	Splnění dodávky	Průměr. hektarový výnos
Humburky	100,7 %	392,5 q
Hlušice	109,6 %	462,2 q
Králíky	125,6 %	484,3 q
Nový Bydžov	101, 7 %	424,9 q
Smidary	81,2 %	328,5 q
v. v. Sloupno	98,6 %	363,0 q
Volanice	103,7 %	454,0 q
Žlunice	102,9 %	468,2 q

Vlastní kampaň v našem cukrovaru byla zahájena 30. září 1978 a potrvá přes vánoční svátky. Při výrobě cukru pomáhají opět brigádníci. Jen část jich je místních, mnoho jich přijelo z blízkých i vzdálených míst, někteří jsou až z Ostravska a ze Slovenska. Celkově jich je kolem tří set. Přesto je brigádníků stále nedostatek. Příslušné ministerstvo by mělo zkoumat příčiny, proč na cukrovarskou kampaň se hlásí málo lidí z nejbližšího okolí. Není těžké uhádnout, že hlavní příčinou jsou mzdy. Podle směrnic nelze místním brigádníkům zaplatit různé výhody a příplatky za odloučení. Určitě by tato situace stála za přehodnocení, neboť v rámci jistých úprav by na ni vydělali nejen místní brigádníci, ale i podniky a stát. Bydžovský cukrovar totiž v tomto směru není výjimkou.

Cukernatost řepy je letos trochu lepší než loni. Pohybuje se kolem 15 %. Surový cukr se nyní ve zvláštních vagónech odváží do Čakovic, denně se průměrně vypravuje pět až šest vozů. Každý den šest vozidel ČSAD přiváží řepu z filiálních skládek do novobydžovského cukrovaru a při zpáteční cestě nakládá řízky pro JZD. Celkově se denně zpracuje asi 1000 tun omyté řepy.

Přejeme všem našim cukrovarníkům zdárné dokončení kampaně a věříme, že v příštím roce se začnou některé problémy, o nichž zde byla řeč, řešit. Bude to nepochybně ku prospěchu nejen cukrovaru a jeho zaměstnanců, ale i všech obyvatel Nového Bydžova.

J. Macura

Cukrovarský dělník při obsluze vodního děla Foto J. Doležal

O záslužné práci myslivců

Myslivecké sdružení Nový Bydžov se svými třiceti členy obhospodařuje honitbu o rozloze 1 904 ha. Většinu této plochy tvoří orná půda s intenzívní zemědělskou výrobou, která od myslivců vyžaduje mimořádně náročnou péči. Pro zlepšení životních podmínek zvěře zajišťují včasnou výsadbu remízků. V letošním roce odpracovali členové sdružení na různých pracích celkem 1050 hodin.

Ve své činnosti se myslivecké sdružení řídí provozním řádem, v němž jsou zakotveny povinnosti i práva jeho členů. Každý člen pečuje o jeden zimní zásyp a vykonává další důležité práce související s provozováním myslivosti. Hodnocení členů organizace se provádí podle počtu odpracovaných brigádnických hodin, výsledky práce kladně ovlivňuje i hmotná zainteresovanost každého jednotlivce. Významnou úlohu v celoroční činnosti myslivců zaujímá i politickovýchovná činnost. Účast na akcích Národní fronty i OV ČMS se stala pro mnohé členy samozřejmostí.

Naše čtenáře bude jistě zajímat, že členové organizace vlastní devět „lovecky upotřebitelných" psů. Za celoroční službu těchto psů pro potřeby organizace dostávají jejich majitelé příspěvek ve výši 250 Kčs a po každém honu navíc jeden kus ulovené zvěře.

Poctivá a obětavá práce členů našeho mysliveckého sdružení přináší pravidelně své dobré výsledky. Na nich se rovnoměrně podílejí staří i mladí členové. Věříme, že i v dalším období se bude práce dařit ku prospěchu naší společnosti i jednotlivých členů mysliveckého sdružení.

A. Bičiště

ZATÍMCO MOUDRÝ UVAŽUJE, HLUPÁK SI JMĚNÍ SHROMAŽĎUJE.

ŠPANĚLSKÉ PŘÍSLOVÍ

Na základě závěrů 7. plenárního zasedání ÚV KSČ a 6. plenárního zasedání MěstNV byly 15. července 1977 vyzvány všechny obchodní organizace, zajišťující ve městě služby, aby vypracovaly návrhy na zlepšení novobydžovské obchodní sítě v nejbližším období.

Z jejich písemných zpráv vyplývá, že většina organizací státního i družstevního obchodu nehodlá své služby na území našeho města rozšiřovat formou výstavby nových prodejen. Zaměří se pouze na mnohostranné zkvalitnění prodeje, na zvyšování politické a odborné úrovně svých zaměstnanců a v neposlední řadě na rozšíření prodejních a skladovacích prostor. To ovšem bude záviset na možnostech, které jim nabídne městský národní výbor.

Záměry v rozšíření obchodní sítě

K rozšíření kapacitní plochy stávající obchodní sítě ve středu města, která by odpovídala požadavkům socialistického obchodu, hodlá podnik Potraviny Hradec Králové v letech 1981—83 vybudovat na náměstí velkoprodejnu. Počítá se s asanací objektů na náměstí, kde je bývalá budova komunálních služeb a přilehlé obytné domy. V současné době se zpracovává projektový úkol. Podle investičního záměru by se jednalo o dvoupodlažní budovu s užitkovou plochou asi 1700 m². Celkový investiční náklad na výstavbu představuje přibližně 9,5 miliónů korun.

Oděvy Hradec Králové hodlají výhledově využít budovu, kterou nyní užívá Nábytek Hradec Králové. Na základě dohody zpracovává v současné době OSP příslušný projekt, který počítá s rozšířením prodeje i ve vyšších podlažích. Práce na vnitřní rekonstrukci objektu budou zahájeny pravděpodobně v příštím roce. Po skončení všech prací by se zde prodávaly dámské a pánské oděvy ve velkém výběru. Současná prodejna dámských oděvů by pak sloužila k prodeji dětských oděvů a do prodejny pánských oděvů by podnik přemístil oděvy partiové. Uvolněním prodejny partiových oděvů vzniknou prostory, které budou dány k dispozici podniku Nábytek, který by zde zavedl katalogový prodej a prodej drobného nábytku.

Podnik Jednota má v současné době ve městě dostatečné množství prodejen a výhledově zde nehodlá obchodní síť dále rozšiřovat. Jeho hlavní působnost se soustřeďuje především na venkov. Tak např. v prvním čtvrtletí příštího roku hodlá uvést do provozu prodejnu smíšeného zboží a pohostinství v Zábědově. Objekt je budován v akci Z.

Poněkud větší problémy na území města jsou s podnikem RaJ, s jehož službami nejsme vždy plně spokojeni. Mnoho otazníků se stále točí kolem bývalé restaurace Kněžovka. Ale i těmito problémy se MěstNV a komise místního hospodářství a cestovního ruchu zabývá a jistě i v tomto případě se najde uspokojivé řešení.

Václav Jelínek

Chirurgické oddělení po úpravě

V letních měsících byla dána do provozu nově zřízená ambulantní část chirurgického oddělení nemocnice s poliklinikou v N. Bydžově. Návrh k této úpravě podali pracovníci chirurgického oddělení a na její realizaci se kromě ředitelství a hospodářsko-technického oddělení NsP podíleli pracovníci OÚNZ a Okresní hygienické stanice v Hradci Králové. Podle jejich návrhu celou přestavbu vyprojektoval a ve vzorné kvalitě provedl Okresní stavební podnik v Novém Bydžově.

Dříve se ošetřování ambulantně nemocných provádělo v prostoru lůžkové části budovy, a to ještě na několika místech — rtg a urologické vyšetření v I. patře, vlastní ošetření v přízemí a sádrování v suterénu. Toto přecházení bylo nepříjemné a nepraktické pro pacienty a navíc ztěžovalo práci zdravotníkům, neboť zhoršovalo mikroklima v celé lůžkové části chirurgického oddělení.

Po důkladném rozboru organizace práce a prostorových možností byl vypracován návrh na přestavbu, která by zamezila přístupu ambulantně nemocných do prostoru lůžkového oddělení a nedocházelo tak k narušování léčebného režimu ležících nemocných a k zanášení infekce na lůžkové oddělení.

Celá ambulantní složka se přemístila do východní části budovy v přízemí a byl pro ni otevřen zvláštní vchod, takže je pohromadě. Zde je možné současně ordinovat ve třech vyšetřovnách. Kromě kompletního rentgenu s temnou komorou a sádrovnou je zde ještě zřízena urologická ordinace.

Díky příkladné spolupráci zdravotníků, techniků a stavbařů dostala novobydžovská veřejnost další moderní zdravotnické zařízení, které významně přispěje ke zlepšení péče o nemocné v ambulantní i lůžkové složce.

A. V.

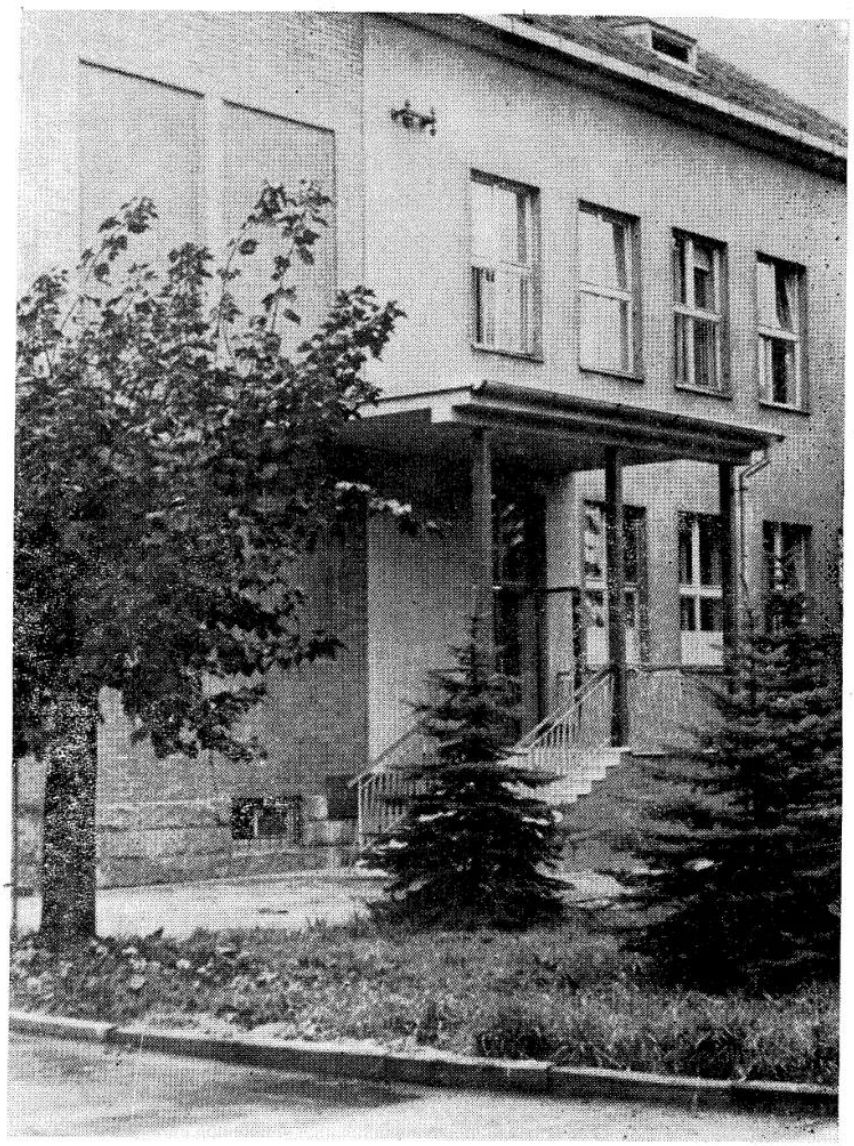

Foto J. Doležal

Z JEDNÁNÍ RADY MĚST NV

Rada č. 41 — 4. září 1978

1. Plnění plánu a rozpočtu za I. pololetí 1978 včetně opatření a návrh plánu a rozpočtu na rok 1979.
2. Kontrolní zpráva o úrovni poskytovaných služeb našim občanům podniky místního hospodářství a obchodních organizací.
3. Žně v JZD ČSSP Nový Bydžov.

Rada č. 42 — 18. září 1978

1. Poskytování služeb našim občanům.
2. Politickoorganizační zajištění školení CO obyvatel města.
3. Plnění úkolů MěstNV na úseku výcviku branců, jeho úroveň včetně organizačního a kádrového zajištění.
4. Periodická revize hospodaření Měst NV Nový Bydžov.
5. Politickoorganizační zajištění podzimních prací v JZD ČSSP Nový Bydžov.

Rada č. 43 — 2. října 1978

1. Plnění hlavních úkolů Podniku bytového hospodářství v N. Bydžově za I. pololetí 1978.
2. Politickoorganizační zajištění směny Národní fronty.
3. Statut „Domu pečovatelské služby v Novém Bydžově."
4. Usnesení schůze rady ONV v Hradci Králové.

Rada č. 44 — 16. října 1978

1. Kontrolní zpráva o plnění programu zdravotní a sociální péče do r. 1980.
2. Návrh plánu akcí na rok 1979.
3. Politickoorganizační zabezpečení konference občanských výborů města.

Rada č. 45 — 6. listopadu 1978

1. Plnění plánu a rozpočtu MěstNV a jeho zařízení ve III. čtvrtletí 1978.
2. Kádrové složení výboru SRPŠ na školách I. cyklu, jejich plány práce a hlavní úkoly ve školním roce 1978 až 1979.

Rada č. 46 — 20. listopadu 1978

1. Stav na úseku vyřizování stížností a připomínek občanů města.
2. Kontrolní zpráva o výkonu státní správy na úseku bytové politiky ve smyslu zákona o hospodaření s byty a nebytovými prostory.
3. Návrh rozpočtového opatření ke krytí zvýšených výdajů ve školství.

Hosté z Etiopie na Novobydžovsku

28. listopadu přijela do Československa na přátelskou návštěvu státní delegace Socialistické Etiopie v čele s předsedou prozatímní vojenské správní rady a předsedou rady ministrů podplukovníkem Mengistu Haile Mariamem.

1. prosince zavítali etiopští hosté do Východočeského kraje. V Lovčicích byli přivítáni tradičním způsobem chlebem a solí. Tohoto slavnostního aktu se zúčastnilo také 150 pionýrů a žáků ze ZDŠ v Klicperově ulici. V odpoledních hodinách pozdravili žáci a studenti našich škol tuto delegaci na Metličanech při její cestě na exkurzi do JZD Rudá hvězda v Králíkách. V podvečer zavítala delegace do Prasku a poté se vracela přes Nový Bydžov do Prahy.

O práci nefrologické poradny

Při dětském oddělení nemocnice s poliklinikou v Novém Bydžově pracuje již řadu let nefrologická poradna, ve které lékař sleduje zdravotní stav dětí s poškozenou funkcí ledvin. Nejčastěji jde o onemocnění vývodových močových cest, které následuje po některé horečnaté infekci.

Děti přicházejí do poradny na doporučení školních nebo obvodních dětských lékařů. Počet sledovaných dětí v nefrologické poradně stále stoupá. V současné době je sledováno 120 dětí, z nich je 25 % předškolního věku. Onemocnění postihuje častěji dívky. Příčinu lze hledat ve snadnější možnosti proniknutí mikroorganismů do jejich močového měchýře.

K tomu, aby se předešlo škodám na zdraví, je důležité včas určit správnou diagnosu. Proto u všech dětí s nejasným klinickým nálezem se vždy provádí vyšetření moče. V minulosti tomu tak nebylo. Vyšetření se provádělo jen u dětí s jasnými klinickými příznaky svědčícími pro postižení močových cest. Stále stoupající počet dětských pacientů s uvedenou chorobou si lze mimo jiné vysvětlit i včasnou diagnostikou.

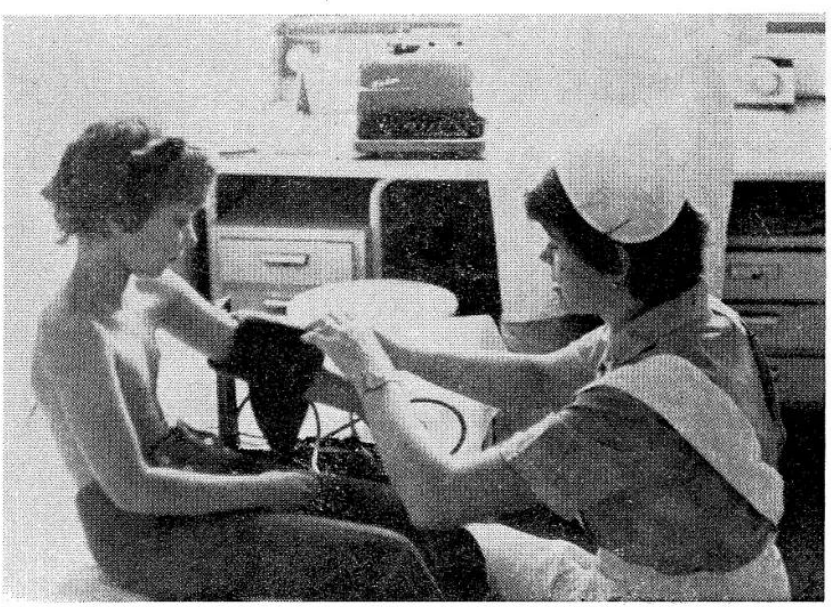
Nefrologická poradna pracuje jednou týdně. Vyšetřovanému dítěti je poskytnuto kompletní interní vyšetření. Pro vyšetřujícího lékaře je důležitá informace o všech onemocněních, která dítě postihla, zvláště o streptokokových nákazách v minulosti i v nedávné době.

Prevence infekce močových cest a jejích následků spočívá také v dodržování správné životosprávy. Nutná je strava bohatá zejména na bílkoviny. Významnou roli hraje i pečlivá osobní hygiena, rovněž prochlazení nelze podceňovat, zlou roli v tomto směru sehrává i móda, která nerespektuje často stav počasí. Při neurčitých potížích je vždy správné vyhledat lékaře. V tomto směru je žádoucí spolupráce dětského lékaře s rodiči. Zvlášť dobře by měli spolupracovat rodiče těch dětí, které dlouhodobě užívají léky, případně jsou oslabeny vlastní chorobou.

MUDr. Jarmila Špačková

Zdravotní sestra Jana Kádová při měření krevního tlaku

Foto J. Doležal

Z návštěvy u našich družstevníků

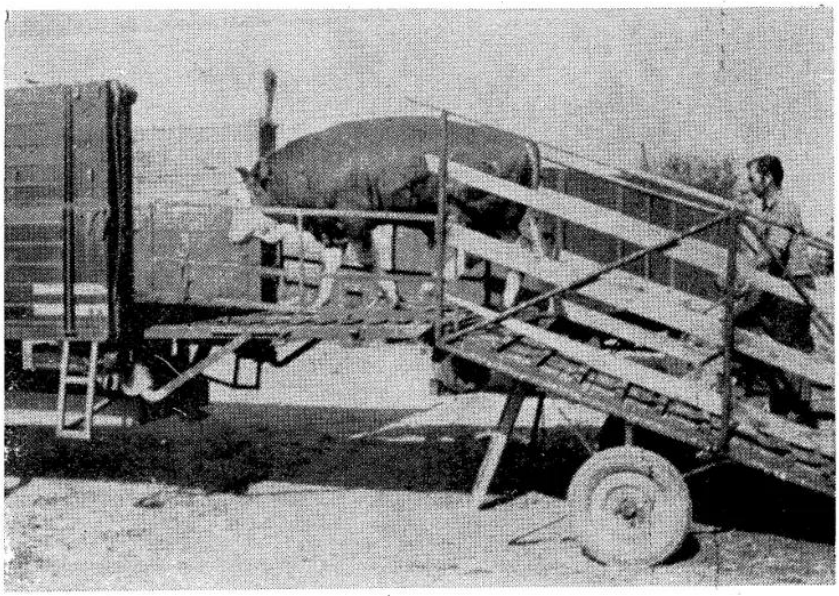
Výstavba

Naši družstevníci vědí, že růst zemědělské výroby je mimo jiné závislý také na výstavbě nových objektů, stájí, skladů, dílen a dalších provozů.

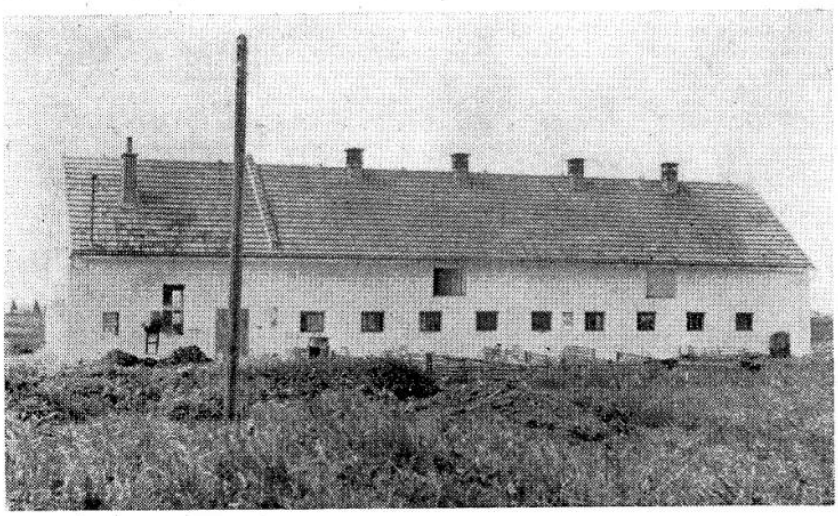
V současné době probíhá velmi náročné jednání o výstavbě nového teletníku v oblasti sadu Doubravka v Zábědově, kde by mělo být ustájeno 1620 až 2400 telat. Počítá se s tím, že již v roce 1979 by mělo být prostavěno 6 mil Kčs.

Další náročnou stavbou bude sklad obilí typu BIOS, který představuje investici ve výši 1,7 mil Kčs. Tento objekt bude umístěn ve Starém Bydžově. Kromě toho se uvažuje o výstavbě hal na posklizňovou úpravu a zpracování zeleniny ve středisku N. Bydžov. Její realizace by si vyžádala asi 2,5 mil Kčs.

V nejbližším období musí být dokončena výstavba výkrmny býků v Žabí Lhotce (pro 500 kusů) a seník v Chudonicích. Samozřejmě, že družstvo nezapomíná ani na výstavbu bytů a mnoho dalších rekonstrukcí. Až na některé odborné práce provádí JZD tuto rozsáhlou výstavbu vlastními pracovními silami.

Celková dodávka masa bude v roce 1978 opět splněna.

Porodnice prasnic v Lužci nad Cidlinou po adaptaci v roce 1972 – jedna z vlastních stavebních akcí JZD ČSSP

Dobré výdělky

V příštím roce oslaví naši družstevníci a s nimi i ostatní pracující celé republiky 30. výročí socialistického zemědělství na družstevním základě. Mnohé se za tuto dobu změnilo. Mezi sociálním postavením dělníka v továrně a družstevníka v JZD už není rozdíl. O tom svědčí např. i výdělky družstevníků našeho JZD ČSSP. V září byly 63 družstevníkům vyplaceny výdělky přes 4000 Kčs (samozřejmě za práci, která překračovala osmihodinovou pracovní dobu). Od počátku roku vzrostly průměrné výdělky traktorisů o 4,3 %, ošetřovatelek dojnic o 5 % a krmivářů o 8 %. Průměrný výdělek za devět měsíců byl 2282 Kčs a s připočítáním různých odměn 2349 Kčs.

Zlaté medaile

Z celostátní výstavy Zahrada Čech si pěstitelé z celého Východočeského kraje odvezli letos 25 medailí. Z osmi zlatých putovaly dvě do Nového Bydžova. Jedna zlatá byla našemu JZD ČSSP udělena za Dobrovodské pozdní zelí a druhá za výpěstek rybízu Rondon. Kromě těchto medailí získalo družstvo ještě jednu bronzovou za červený Karlštejnský rybíz.

Tento úspěch by mohl být ještě výraznější, kdyby mělo družstvo dostatek pracovních sil a potřebnou mechanizaci k pěstování zeleniny.

Upozornění pacientům

Lékařská služba první pomoci zajišťuje v nezbytném rozsahu ambulantní péči občanům v případech ohrožení života, náhlého onemocnění nebo zhoršení zdravotního stavu, vzniklého v době mimo pravidelný provoz zdravotnických zařízení poskytujících obvodní služby.

Je nutné zdůraznit, že tato služba není určena pro běžné vyšetřování nebo léčebné výkony, které lze požadovat v době provozu zdravotnických zařízení.

Žádáme proto všechny naše občany, aby tuto pohotovostní službu nezneužívali. Stává se totiž velmi často, že lékař volaný k návštěvám, které je možné oddálit v rámci obvodní služby, nemůže poskytnout rychlou pomoc tam, kde je jí nezbytně třeba. Za mnohé je možné jmenovat např. infarkty a mozkové mrtvice.

Potřebujeme další cvičitele

Sokolovna se opět naplnila cvičícími a další cvičební rok je v plném proudu. Ten letošní je o to významnější, že je ve znamení příprav na další československou spartakiádu, která se uskuteční v roce 1980.

Společným úkolem tělovýchovných pracovníků je vytvoření kolektivu cvičenců, se kterými by se perspektivně počítalo pro nácvik skladeb této významné akce.

Československé spartakiádě bude jako minule předcházet okrsková spartakiáda, která bude uspořádána v našem městě. Její organizací byla pověřena TJ Jiskra. Důležitou roli sehraje i odbor základní rekreační tělesné výchovy, který bude některé skladby nacvičovat. V současné době lze říci, že je tvořen převážně mládeží. Tento odbor se může pochlubit řadou úspěchů, a to nejen z minulosti, ale i z nedávné doby. Naši občané mají jistě v živé paměti úspěšnou loňskou tělovýchovnou akademii, uspořádanou na počest 60. výročí VŘSR. Účast našich cvičenců na okresní akademii v Hradci Králové, pořádané na počest 30. výročí Vítězného února, vyplnila třetinu tohoto hodnotného tělovýchovného programu. Pravidelná je účast cvičenců ZRTV v prvomájových průvodech. Loni se opět pochlubili hodnotným tělovýchovným vystoupením na bydžovském náměstí.

V období po XV. sjezdu KSČ nabývá úsilí o rozvoj masové tělovýchovy vyšší kvality. Požadavky kladené na vedení mládeže, na rozvoj její tělesné zdatnosti a branné připravenosti s cílem vychovat optimistickou a iniciativní mladou generaci, neustále narůstají. S tím souvisí i zvýšení nároků na práci cvičitelů. Doba, kdy ke cvičitelské činnosti stačil pouze osobní zájem a zápal jednotlivců, již minula. Sestavení dobrého cvičitelského kádru se stává celospolečenským úkolem. Také v našem městě máme v tomto směru co dohánět. Měli bychom si vzít k srdci slova předsedy české vlády s. J. Korčáka, která pronesl na sjezdu české tělovýchovné organizace: „Naše komunistická strana, náš socialistický stát si vysoce váží dobrovolné organizátorské a výchovné práce, zvláště mezi mládeží. Přesto je však ještě dost oprávněných stížností na to, že tato práce není vždy dostatečně oceňována a nejsou pro ni v řadě případů vytvářeny potřebné podmínky. Takový přístup k věcem je nesprávný a ve svých důsledcích škodí socialismu. Fyzická zdatnost je jednou z podmínek vysoké pracovní výkonnosti, účinně přispívá k reprodukci pracovní síly, k upevnění zdraví i charakteru a má vliv na obranyschopnost naší země."

V novobydžovské tělovýchovné jednotě je zvlášť tíživá situace ve cvičitelském kádru mužských složek ZRTV. Pouze dva cvičitelé mají kvalifikační průkaz. O této skutečnosti bylo hodně diskutováno, tíživá situace se však zatím nemění a mnoho dětí zůstává nadále přede dveřmi sokolovny. Nedivme se potom, že přebytek své tělesné energie často uvolňují nežádoucím způsobem.

M. Pavelka

ZÁKLADNÍ REKREAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA, TO JE MIMO JINÉ I RADOST Z POHYBU, ZDRAVÍ, ODVAHA, KRÁSA A ELEGANCE.

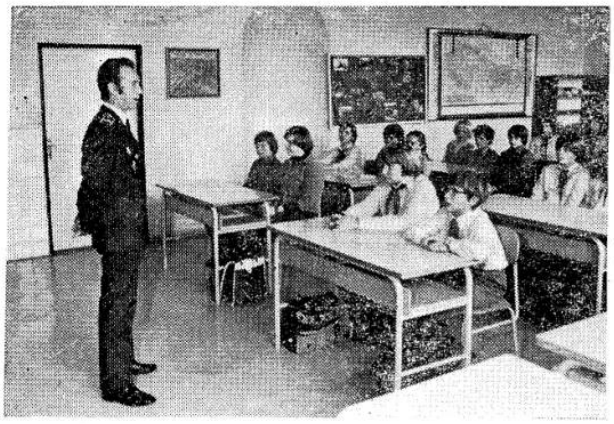
Foto M. Bydžovský

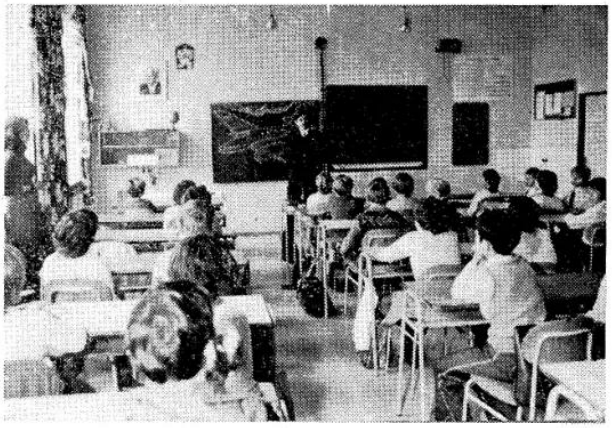

★ Radostné setkání s vojáky ★

Počátkem října letošního roku podepsala naše škola v Klicperově ulici patronátní smlouvu s vojenským útvarem 7018 v Hradci Králové.

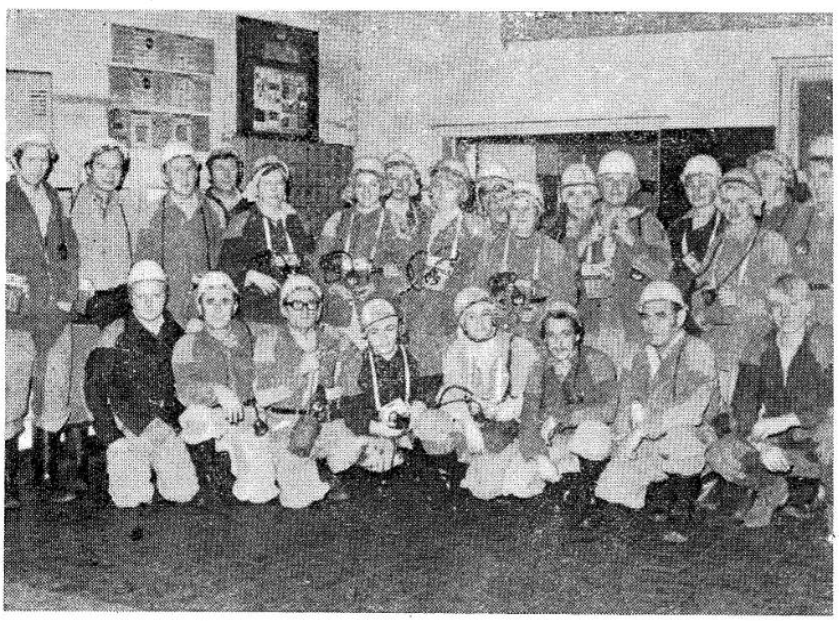
Již 11. října byl splněn jeden bod této smlouvy, a to beseda v rámci oslav Dne Československé lidové armády. Do naší třídy přišel besedovat podplukovník Ludvík Dvořák. Milého hosta přivítala předsedkyně třídní samosprávy s kyticí hezkých podzimních květů. Potom následoval krátký kulturní program.

V úvodu besedy nás s. Dvořák seznámil s obsahem patronátní smlouvy. Budeme mít možnost navštívit kasárna a letiště, vojáci nám pomohou při branných cvičeních; my jim na oplátku připravíme hezké kulturní programy při různých akcích v kasárnách, uspořádáme u nich výstavku našich nejlepších prací, zejména s brannými náměty atd. S. Dvořák nám pak vyprávěl o svém povolání. Dokud byl zcela zdráv, byl letcem-stíhačem. A tady přišla řada i na nás, žáky. Ze začátku jsme se ostýchali, ale pak přišlo tolik všetečných otázek, že beseda nebrala ani konce. Odpovědi byly velmi zajímavé a poučné, a proto jsme byli spokojeni. Dozvěděli jsme se mnoho o minulosti i současnosti našeho letectví. Nebylo proto divu, že původně plánovaná hodina se prodloužila téměř na dvě hodiny tohoto přátelského setkání.

Při loučení náš milý host vysoce hodnotil naše znalosti a nadšení pro letectví.

Další naše setkání s vojáky patronátního útvaru se uskutečnilo 2. listopadu, kdy jsme na naší devítiletce přivítali také vojáky ze sovětské posádky ve Vysokém Mýtě. Také toto setkání se zástupci dvou bratrských armád bylo opět velmi srdečné a rádi na ně vzpomínáme.

Petr Pospíšil, žák 8. B
ZDŠ Nový Bydžov, Klicperova ul.

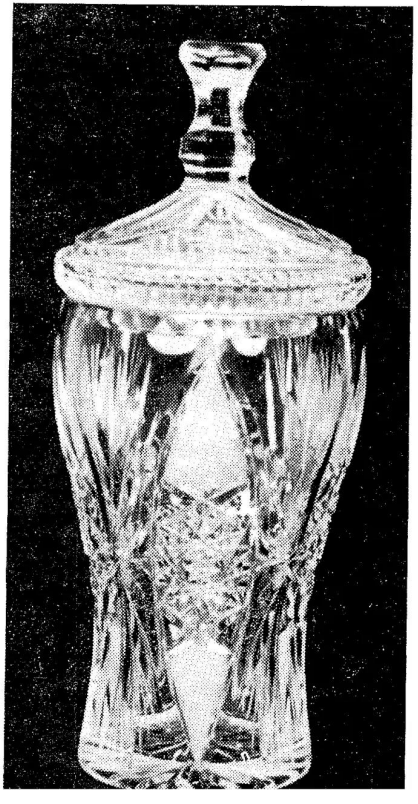
DŮL 1. MÁJ V KARVINÉ JE JEDEN Z NEJVĚTŠÍCH DOLŮ V SEVEROMORAVSKÉM KRAJI.

KAŽDOROČNĚ ZE ŠKOL OKRESU HRADEC KRÁL. SE ZDE UČÍ HORNICKÝM PROFESÍM ŘADA ZDRAVÝCH MLADÝCH CHLAPCŮ.

S prostředím dolu se seznamují i pedagogičtí pracovníci. Naše fotografie je z exkurze učitelů 26. října 1978 krátce před sfáráním do hlubinných porubů

(v levé části fotografie jistě poznáte čtyři učitele z Nového Bydžova).

DOBRÉ SVĚTLO FOTOKLUBU

Už šest let pracuje při Městském kulturním středisku v Novém Bydžově fotoklub. Sešli se v něm lidé různých profesí a různého věku. Zatímco v prvním období činnosti převažoval zájem o účelovou dokumentární fotografii, v současné době je hlavní pozornost zaměřena k výtvarné fotografii. Pravidelné měsíční soutěže doplnila fotosoutěž Novobydžovsko zakončená výstavou o pouti a posvícení a účast v dalších fotosoutěžích a mapových okruzích. Vedle pravidelných schůzek s fotografickými soutěžemi fotoklub pořádá besedy s lektory Svazu českých fotografů, tematické zájezdy za fotografickými záběry, návštěvy fotografických výstav a vysílá vybrané členy na odborné semináře a kursy.

Výčet úspěchů fotoklubu jako celku i jeho jednotlivých členů by již obsáhl řadu soutěží a větší počet jmen. S ukázkami prací členů fotoklubu se mohou občané pravidelně seznamovat jednak na panelu ve výloze lékárny, jednak v obrazové části Novobydžovského zpravodaje, kterou zajišťují většinou fotografií.

Zvlášť cenným úspěchem v posledním období je 1. místo v mapovém okruhu Jiřího Jeníčka, pořádaném ZK ROH Královdvorských cementáren v Berouně. V. ročníku se zúčastnilo celkem osm fotoklubů. Úspěšný byl náš fotoklub i v soutěži jednotlivců — V. Trutnovský získal 2. místo a M. Bydžovský 3. místo. Fotoklub obdržel broušený putovní pohár a vítězní jednotlivci ing. Al. Šmíd. Velmi dobře si fotoklub zatím vede i v mapovém okruhu Bohemia, pořádaném fotokroužkem ODKP v Ústí nad Labem.

Vedle samozřejmé účasti ve fotografické soutěži Novobydžovsko 1978, kde byli z členů fotoklubu nejúspěšnější M. Popelka a Mir. Bydžovský, obeslali někteří členové další fotosoutěže. V soutěži Život kolem nás (Smiřice) získal M. Bydžovský 1. a 3. místo a v krajské soutěži Žena a současnost (Hradec Králové) ing. Al. Šmíd 2. místo. Snímky členů novobydžovského fotoklubu byly vybrány do výstavních souborů dalších fotosoutěží — Krkonoše 1978 (Semily), Zlatý svícen (Česká Lípa) a Novopacko (krajská soutěž amatérů).

Fotoklub nezapomíná ani na nové formy vzdělávací a výchovné činnosti. Předseda fotoklubu Mir. Bydžovský navštěvuje výuku výtvarné fotografie v rámci Lidové konzervatoře Východočeského kraje. Pokud bude mezi mládeží opravdu zájem o seznámení se základy fotografie a fotografování, uspořádá fotoklub na jaře krátký praktický kurs.

Zvláštní pozornost je už nyní věnována přípravě výstavy v roce 1979. Její program bude proti minulým letům značně pozměněn. Ve spolupráci s muzeem představí fotoklub soubor starých a nových fotografií našeho města, doplněný stručnými historickými poznámkami a záběry na nejzajímavější části města ze stejného místa. Očeká-

Chraňme kulturní památky našeho města

Neoddělitelnou součástí rozvoje životního prostředí města je péče o jeho kulturní památky. Současný neutěšený stav několika památek právem vyvolává kritiku z řad občanů. Složitost a naléhavost úkolů v oblasti památkové péče vyžaduje zásadní a komplexní řešení. Proto byl vypracován zevrubný soupis kulturních památek města, z něhož vychází i materiál projednávaný v radě MěstNV. V něm je zachycen nejen současný stav jednotlivých památek a jejich využití, ale zároveň jsou navrhována i konkrétní opatření pro příští období. Zatímco část úkolů je možno splnit ve spolupráci s občanskými výbory a společenskými organizacemi vlastními silami, údržba a ochrana větších památkových objektů vyžaduje velké nároky na investice a kapacity i pomoc z jiných míst.

I když Nový Bydžov nepatří k městům s proslulými památkami celostátního významu, přesto zde je několik jedinečných památkových objektů, které svou historickou a uměleckou hodnotou oblast východních Čech přesahují. Na ně především by měla být soustředěna naše pozornost. Jde zároveň o památky zařazené do Státního seznamu nemovitých památek. V tomto seznamu jsou v současné době následující památky z našeho města: kostel sv. Jakuba na Metličanech, radnice, měšťanský dům č. 103 (tzv. Doležalův dvorec v ulici Čs. armády), býv. hostinec U zlatého anděla s pamětní deskou Boženy Němcové (nyní Městský dům pionýrů a mládeže), kostel sv. Vavřince se sousoším Kalvárie, starý židovský hřbitov, vojenský hřbitov z prusko-rakouské války v r. 1866, Památník československo-sovětské bojové družby, mariánský morový sloup z roku 1716, socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1749 (v Hradební ulici) a socha sv. Anny z r. 1752 (v Malátově ulici).

SOCHA JIŘÍKA PODĚBRADSKÉHO z výklenku radnice, dílo pražského sochaře L. Bartha z roku 1891

Foto J. Prokop

Velmi naléhavým úkolem je generální oprava vnější omítky kostela sv. Vavřince, na prvním místě věže, jejíž horní část s ochozem začíná být v havarijním stavu. Pro přednostní opravu nejstarší stavby ve městě mluví zejména velká uměleckohistorická hodnota gotické památky, doba od poslední opravy (přes padesát let) i příklady v bezprostředním okolí, kde podobné stavby menší památkové hodnoty už byly opraveny (Chlumec nad Cidlinou, Smidary a Nechanice). V souvislosti s generální opravou věže, která je majetkem MěstNV, by bylo možno uvažovat i o zpřístupnění věže o významných svátcích. Nabízí se odtud krásná vyhlídka i na pravidelný půdorys historického jádra města, jediný svého druhu v Evropě.

Dalším neodkladným úkolem je konečné rozhodnutí o využití barokního kostela sv. Jakuba na Metličanech a dokončení náročných a nákladných restaurátorských prací, které by měly navázat na provedenou opravu střešní krytiny a statické zajištění stavby. Opět jde o památku svého druhu jedinečnou, příklad radikálně barokní architektury s prvky klasicismu. Toto dílo královéhradeckého stavitele Františka Kermera z let 1768 až 1775 zároveň tvoří neodmyslitelnou východní dominantu města. Oddalování dalších obnovovacích prací by podstatně znehodnotilo dosud vynaložené velké finanční náklady na záchranu vzácné památky. I když základní úprava okolí bude spojena až s dokončením oprav, běžnou úpravu okolí je třeba zajišťovat už nyní. Jednorázová jarní brigáda by jistě pomohla změnit dosud neutěšený pohled na nejbližší okolí stavby.

Bezprostřední záchranné práce vyžaduje vojenský hřbitov z prusko-rakouské války v polích za nemocnicí. Porušené zdivo oplocení, vyvrácené větve starých stromů i vandalismus zde způsobily škody na pomnících. Po úpravě okolí budou poškozené pomníky opraveny nákladem Areálu bojiště na Chlumu.

Mezi občany města se hodně hovoří o starém židovském hřbitově. Dobou založení (v roce 1520) jde o jeden z nejstarších židovských hřbitovů v Čechách. Zpřístupnění vzácné památky veřejnosti je však spojeno s nemalými těžkostmi. Hřbitov je dosud majetkem židovské náboženské obce v Kolíně, která zatím spolurozhoduje o dalším využití památky. Ač se to zdá neuvěři-

telné, dosud nebyla provedena odborná expertiza náhrobků, bez níž však zpřístupnění „mrtvých kamenů" by své hlubší poslání opravdu nesplnilo. Před několika lety byl rozsáhlý prostor hřbitova brigádnickou prací studentů gymnázia vyčištěn a chemický postřik dočasně zabránil dalšímu zarůstání. Poslední brigáda stačila vyčistit jen třetinu celkové plochy.

Domníváme se, že v příštím volebním období by bylo možno postupně realizovat úkol, navrhovaný už počátkem tohoto volebního období: po odborné expertize náhrobků provedené pracovníky Státního židovského muzea upravit vchod na hřbitov z Revoluční ulice tak, aby v zastřešené části uličky byla i základní historická a obrazová dokumentace, plochu hřbitova jednorázovou brigádnickou akcí vyčistit a napříště zajistit základní udržování plochy. Židovský hřbitov by pak mohl být zpřístupněn o velkých svátcích, popřípadě ohlášeným hromadným výpravám podle dohody.

Zvláštní místo mezi památkami Státního seznamu má býv. hostinec U zlatého anděla s pamětní deskou Boženy Němcové. Dílo akad. sochaře Karla Gabriela z Prahy zde bylo slavnostně odhaleno 16. září 1928. Současný stav starší části budovy je téměř havarijní. Vzhledem k tomu, že celá stavba byla už v dřívějších letech proti původnímu stavu značně pozměněna a nebyla ani pietně zachována ani trvale obnovena podkrovní světnička, kde při své poslední návštěvě v srpnu a září 1861 bydlela Božena Němcová, charakter památky mimo pamětní desku stavba postupně ztratila. Pokud by středisko památkové péče se zbořením starší části budovy souhlasilo, pamětní deska by pak měla být vhodně zasazena na viditelném místě nově postavené budovy.

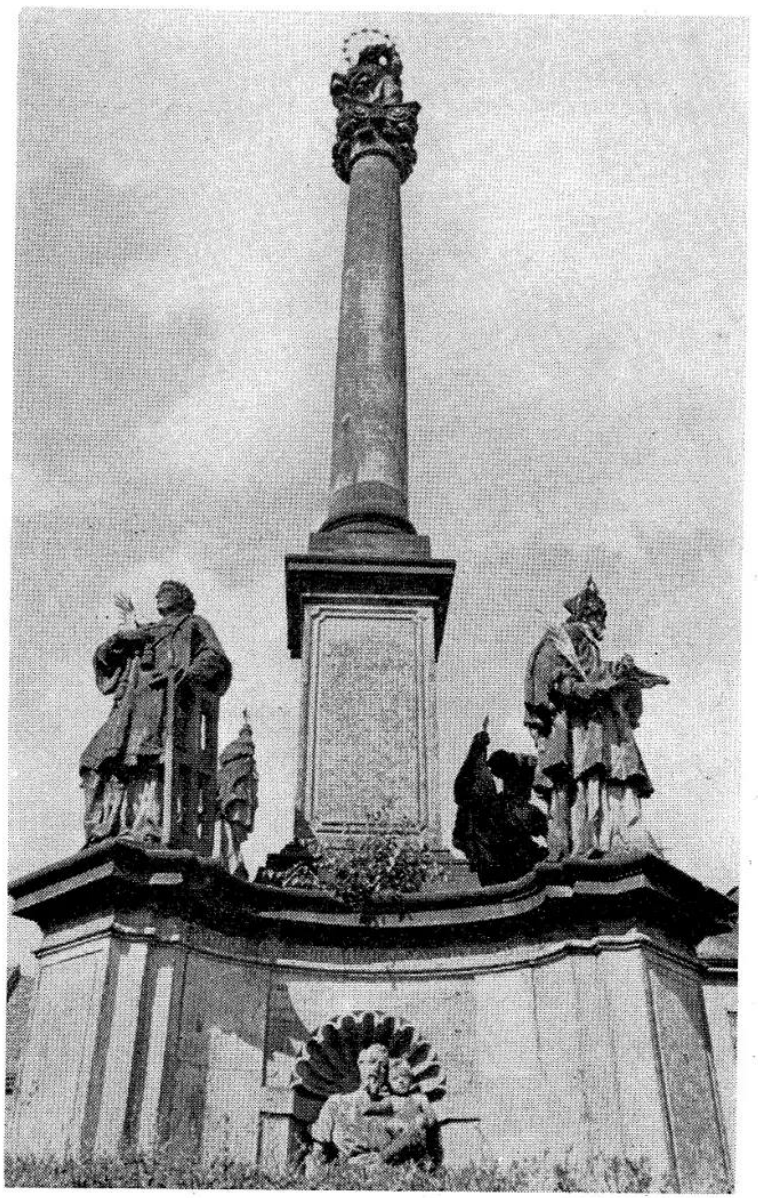
V dalších letech je třeba počítat s opravami dvou dalších památkových objektů — novogotické radnice z let 1863 až 1865 a rokokového měšťanského domu č. 103 z konce 18. stol. Nynější omítka radnice je z roku 1956, měšťanského domu z roku 1960. Tato stavba (zejména přízemí) značně trpí provozem na frekventované silnici. Pokud jde o sochařská díla uvedená ve Státním seznamu, bezprostřední záchranné zásahy restaurátorů zatím nevyžadují. I tu je však třeba perspektivně pamatovat na včasnou obnovu.

Dokončený soupis památek prokázal, že některé jedinečné památky města nebyly dosud do Státního seznamu zahrnuty, a přitom do něj právem patří. K významným památkovým objektům města nepochybně patří barokní kostel sv. Trojice z let 1717 až 1718, dílo mladoboleslavského stavitele M. Rossiho, i novogotický kostel Sedmibolestné Matky Boží z let 1898 až 1901, stavěný podle plánů Josefa Mockera, tvůrce západního průčelí chrámu sv. Víta v Praze. Do Státního seznamu nebyla zatím zařazena nejstarší barokní plastika ve městě, socha Salvatora mundi (Spasitele světa) z roku 1706, která je v parkové části mezi starou nemocnicí a pavilónem chirurgie. Seznam neuvádí ani sochu sv. Jana Nepomuckého z roku 1749 v parku za kostelem sv. Trojice, barokní dílo mimořádné umělecké hodnoty a netradičního ikonografického pojetí. V seznamu dosud chybí i náhrobek Barbory z Klebornu z roku 1825, umístěný na jižní vnější stěně sakristie kostela sv. Jakuba na Metličanech. Empírová pískovcová reliéfní plastika s českým nápisem je slohově a umělecky výrazným dílem hořického sochaře Josefa Richtery. Do seznamu, dokončeného v roce 1962, by měla být zařazena i pamětní deska s bystou Josefa Němce od akad. sochaře Jana Rafaela Michálka. Bronzová plastika byla na bývalém rodném domě, nyní restauraci „U Stehlíků", slavnostně odhalena 19. září 1965.

Vzhledem k tomu, že Státní seznam nemovitých kulturních památek je relativně uzavřeným dokumentem a nelze jej podstatněji rozšiřovat, další památky města zatím zůstávají mimo základní soupis. To však neznamená, že mohou zůstat stranou naší pozornosti. I zde je třeba zajišťovat soustavnou péči a ochranu a každou zamýšlenou změnu (úpravy, rekonstrukce, přemístění apod.) předem projednávat s pracovníky památkové péče.

Z budov ve městě k této skupině památek patří bývalý okresní dům, novorenesanční stavba podle plánů pražského architekta Jana Vejrycha (dokončená v roce 1899 a rozšířená v letech 1932 až 1933 o přístavbu v jižní části), spořitelna, stavba téhož architekta s převažujícími prvky secese

Dokončení na str. 12

MARIÁNSKÝ MOROVÝ SLOUP z roku 1717, vzácně barokní sousoší neznámého východočeského mistra

Foto J. Prokop

Dokončení ze str. 11

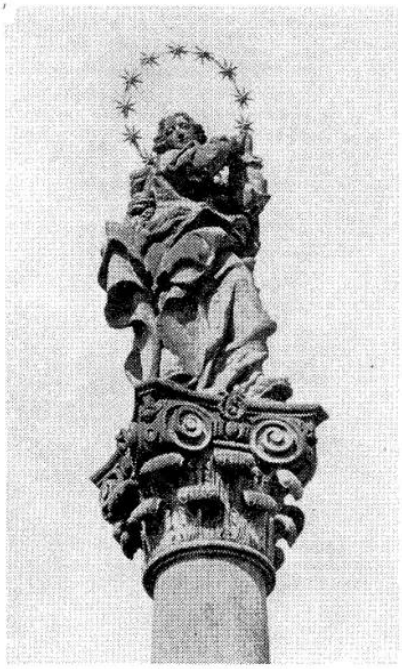
(z let 1906 až 1907), bývalá synagoga, nyní modlitebna českobratrské církve evangelické (z konce třicátých let 19. stol. na místě starší synagogy z roku 1660), stará soudní budova, nyní Agitační středisko se Dvořákovou síní (z r. 1825 s malířskou výzdobou hlavního sálu od akad. malíře Ludvíka Nejedlého z roku 1895).

Z dalších budov je třeba zvlášť upozornit na klasicistní dům č. 114 v Havlíčkově ulici a několik dalších domů s klasicistními či empírovými portálky (dům č. 1140—1142 v ulici Marka Bydžovského, č. 536, 537 a 518 v ulici Boženy Němcové, č. 598 v ulici Jiráskově, č. 522 a 523 v ulici Jablonského a č. 539 a 551 v ulici Bezručově). Příkladem staré venkovské architektury jsou dřevěné ozdobné lomenice na domech č. 12, 24 a 40 v Zábědově.

Samostatnou skupinu tvoří několik dalších staveb, kde vystupuje do popředí hlavně zřetel historický. Nejstarší dochovanou školní budovou ve městě je bývalá hlavní škola, nyní LŠU, vystavěná v letech 1818 až 1819 podle plánů místního stavitele Josefa Martínka. V areálu nemocnice je nejstarší bývalá zemská nemocnice císaře a krále Františka Josefa z let 1853 až 1855, nyní dětská poradna nemocnice s poliklinikou. Významným střediskem kulturní činnosti města již koncem minulého století byl bývalý hostinec Na kopečku, postavený v roce 1887 podle plánů novobydžovského architekta Al. Turka a v letech 1923 až 1924 přestavěný na Jiráskovo divadlo. Tělovýchovná činnost se od roku 1928 soustřeďovala v budově sokolovny, vzniklé podle plánů pražského architekta Františka Krásného.

Zcela zvláštní místo mají budovy připomínající historii dělnického hnutí v našem městě. I když architektonicky byly už značně pozměněny, neztratily charakter památného místa událostí, které se staly významnými mezníky v bojích novobydžovského proletariátu. V hostinci U čtyř lip (dnes budova autoškoly Svazarmu) byla v roce 1897 založena místní organizace sociálně demokratické strany, v restauraci U nádraží dne 17. října 1920 levice sociálně demokratické strany a v restauraci Na růžku (nyní Bižuterie, provoz 2 — malírna odznaků) byla dne 29. května 1921 ustavena městská organizace Komunistické strany Československa. V souvislosti s příštími opravami budov, zejména malírny odznaků, by zde bylo možno zasadit pamětní desky.

Poměrně velkou skupinu památek v našem městě tvoří samostatné sochy a pomníky, které mají přímý či nepřímý vztah ke konkrétním historickým událostem města a k jednotlivým osobám. Ve stručném výčtu jde o následující plastiky: lev z městské kašny (1835), pomník Františka Palackého (1881), pomník neznámého vojína z prusko-rakouské války v r. 1866 (z r. 1896), pomník Antonína Kohoutka, zakladatele sociálně demokratické strany (po r. 1913), pomník padlých z 1. světové války v Chudonicích (z r. 1922), pomník Aloise Jiráska od akad. sochaře Karla Samohrda (1933), pomníky rudoarmejce Ivana Ivanoviče Sopčaka, Karla Dlouhého, Antonína Ventury a Zdeňka Hrubého ze Sloupna (po r. 1945),

DETAIL MARIÁNSKÉHO MOROVÉHO SLOUPU — ozdobná hlavice se sochou Immaculaty (Neposkvrněného početi P. Marie)

Foto J. Prokop

pomník divis. generála Václava Volfa, popraveného v Berlíně 24. 11. 1942 (z r. 1946), pamětní kámen Lípy svobody (z r. 1946), pomník J. E. Procha (z r. 1960) a pomník Miroslava Tyrše (odhalený v r. 1970). Zejména zde zavedením patronátů nad jednotlivými památkami mohou platně pomoci pionýrské oddíly.

Jiné plastiky a pamětní desky z této skupiny jsou součástí už jmenovaných památkových objektů: hlava mnicha z minoritského konventu (poč. 14. stol.), pamětní deska Marka Moravce Bydžovského (1875), sochy Karla IV. a Jiříka Poděbradského od pražského sochaře Ludv. Bartha (1891), socha Spořivosti (1907), pamětní desky ve staré nemocnici (1855, 1924), pamětní desky v sokolovně (1927, 1931, po roce 1945) a pamětní deska Zdeňka Dvořáka (1958). K regionální historii mají přímý vztah i četné náhrobky na městském hřbitově, počínaje pomníkem hajného Josefa Bázlera, první osoby pohřbené na hřbitově po jeho založení (poč. r. 1882). Některé náhrobky vynikají i uměleckým provedením plastik a reliéfů.

Zvlášť početné jsou různé pískovcové plastiky s náboženskými náměty. I tu však vedle umělecké či jen dobré řemeslné práce zjistíme jedinečné hodnoty historické (ohlas významných událostí, příklady uměleckých vlivů v regionu, doklady tvorby místních sochařů a kameníků, svědectví o laicizaci v lidovém podání náboženských námětů apod.). Právě na tyto stránky je třeba zaměřit hlavní pozornost a zbavit se jednostranného přístupu, že jde „jen" o náboženskou a církevní oblast.

Mimo jmenované nejvzácnější památky z této skupiny zde připomeňme ještě několik dalších do poloviny 19. stol.: socha Matky Svatohorské (1774), Kříž (1780), Boží muka (2. pol. 18. stol.), socha sv. Františka (1802), Malínský kříž (1815), socha Madony s dítětem (1815) a Kříž (1834). Uvedené sochy s dalšími plastikami ze 2. poloviny 19. století a počátku našeho století rozptýlené v různých částech města a jeho nejbližšího okolí jsou nejvíce ohroženy nepovolanými zásahy či přímo vandalismem jednotlivců. Stačí jen uvést zničení horní části Malínského kříže a stržení sochy Madony s dítětem jako příklady zvlášť odstrašující.

Neznalost hodnot může vykonat velké škody, ale i nevšímavost a netečnost k vandalismu. Ochrana všech památek by se měla stát nedílnou součástí práce jednotlivých občanských výborů v rámci péče o rozvoj životního prostředí města. Pomoci mohou i další organizace Národní fronty, svůj vztah ke kulturním památkám by konkrétními činy měla vyjádřit i naše mládež. Podrobný popis památek, který v podobě cyklostylovaného textu bude všem občanským výborům i jiným organizacím k dispozici, spolu s detailní fotodokumentací archivovanou v muzeu vytvoří základ přesné evidence památek, která je nezbytným předpokladem pro další práci v této oblasti.

Přehled památek naznačil, že i v našem městě máme několik významných uměleckých a historických památek a poměrně početnou skupinu soch, pomníků a pamětních desek. I když památky z této skupiny většinou nepatří k dílům velkých výtvarných hodnot, mají nezastupitelnou a jedinečnou cenu hmotných pramenů dějin našeho města a zároveň tvoří už trvalou součást prostředí, ve kterém žijeme. Další památky během minulých desetiletí vzaly nenávratně zasvé. Snažme se, aby alespoň ty, které přečkaly minulost do našich dnů, mohly být zachovány i pro příští generace.

Jaroslav Prokop

Památkou je kulturní statek, který je dokladem historického vývoje společnosti, jejího umění, techniky, vědy a jiných oborů lidské práce a života, nebo je jí dochované historické prostředí sídlištních celků a architektonických souborů, anebo věc, která má vztah k význačným osobám a událostem dějin a kultury. (Zákon č. 22/1958 Sb. § 2, odst. 1)

Přehled společenských akcí v sokolovně v I. čtvrtletí 1979

Sobota 13. ledna
Všesportovní ples (TJ Jiskra)
Pátek 19. ledna
II. družstevní ples (JZD ČSSP)
Sobota 20. ledna
Společenský ples (SRPŠ ZDŠ)
Pátek 26. ledna
Sklářský ples (Jablonecké sklárny)
Sobota 27. ledna
Mlékařský ples (PMV)
Sobota 3. února
Požárnický ples (SPO)
Sobota 10. února
Ples družby (SČSP)
Pátek 16. února
Ples SZTŠ (střední zem. tech. škola)
Sobota 17. února
Abiturientský ples (gymnázium)
Sobota 24. února
Maškarní merenda (kopaná Jiskra)
Úterý 6. března
MDŽ (Jablonecké sklárny)

Za poznáním na kolách

Jednoho hezkého dne na konci září se pionýrský oddíl Hvězda z PS Mladý budovatel vypravil na výlet. Cílem cesty byl známý Hrádek u Nechanic, půvabná romantická stavba z let 1841 až 1857.

Zde se pionýři obdivovali nejen dovednosti řemeslníků a umělců minulého století, ale upoutala je i zajímavá a poučná výstava o osvobození naší republiky Sovětskou armádou. Nejvíce je zaujaly exponáty zbraní, modely automobilů, tanků a letadel z 2. světové války. Smutný byl pohled na fotografie z vypálených Ležáků. O to více si děti uvědomovaly význam šťastného života v míru.

Kromě poznání měl pro pionýry tento výlet i další význam. Jízda na kole z Nového Bydžova na Hrádek a zpět jim přinesla potěšení a radost ze zdravého pohybu. Na jaře se jistě opět vypraví na další podobnou túru. (Gá)

Mladí stolní tenisté měřili své síly

Dne 25. listopadu 1978 bylo v PS Mladý budovatel uspořádáno základní kolo pionýrské sportovní ligy ve stolním tenise. Zúčastnili se ho závodníci ze 6. až 9. tříd.

V kategorii mladších pionýrů byli nejlepší R. Machač, R. Kloz a J. Vejr. V kategorii mladších pionýrek byla první V. Potměšilová, na dalších místech se umístily I. Černá a Š. Drugdová.

Za uspořádání této zdařilé soutěže je třeba poděkovat pionýrům z oddílu Mladí ochránci přírody a jeho vedoucí s. učitelce O. Sedlákové. (Gá)

Muži v našem městě umírají dříve než ženy

V našem městě je v současné době celkem 1703 občanů, kteří pobírají starobní, invalidní nebo vdovské důchody. Z tohoto počtu je 1105 žen a 598 mužů. Ve věku od 61 do 80 let zde žije 121 osamělých občanů, z toho je 104 žen a 17 mužů. Osamělých osob nad 80 let je celkově 160, z toho je opět více žen — 116 a zbytek v počtu 44 jsou muži. Z těchto čísel je mimo jiné patrné, že muži v našem městě v průměru umírají dříve než ženy.

Pro staré osamělé občany je zajišťována pečovatelská služba. Na jejím úseku pracuje jedna stálá pečovatelka a pět dobrovolných z řad našich občanek. V letošním roce je touto formou pečováno o dvacet osob. Na základě provedeného průzkumu obvodními lékaři bude nutné postupně zabezpečit pečovatelskou službu asi pro dalších 65 starých občanů. Pro šest občanů byl nedávno otevřen Dům pečovatelské služby v upraveném domě čp. 1204 v ulici U památníku. Po rekonstrukci domu čp. 210 bude získáno dalších dvacet míst a bude zřízeno i středisko pečovatelské služby. Současná situace vyžaduje urychlené získání další stálé pečovatelky. Zájemci o tuto záslužnou práci se mohou přihlásit na městském národním výboru.

Přehled regionálních výročí v roce 1979

6. 1. 1569	výkupem z poddanství se Nový Bydžov stává královským věnným městem	410 let
13. 4. 1849	při správní reformě zrušen kraj Bydžovský	130 let
15. 8. 1859	v Novém Bydžově narozen K. B. Mádl, později profesor dějin umění v Praze, jeden z našich nejvýznamnějších uměleckých historiků a kritiků	120 let
27. 12. 1869	v N. Bydžově narozen malíř a básník František Pečinka	110 let
17. 9. 1879	v Táboře zemřel Josef Němec, rodák z Nového Bydžova, manžel spisovatelky Boženy Němcové	100 let
18. 4. 1919	zahájena týdenní stávka za zvýšení mezd a uzavření prozatímní kolektivní smlouvy v novobydžovském cukrovaru	60 let
19. 2. 1939	otevření chirurgického oddělení novobydžovské nemocnice	40 let
16. 3. 1939	zatčení a uvěznění funkcionářů KSČ z Nového Bydžova	40 let
9. 1949	otevření novostavby interny novobydžovské nemocnice	30 let
6. 11. 1959	slavnostně odhalen Památník Rudé armády, nyní Památník československo-sovětské bojové družby	20 let

PŘEJME SI NAVZÁJEM, ABY ROK 1979 - MEZINÁRODNÍ ROK DÍTĚTE - BYL DALŠÍM RADOSTNÝM A ŠŤASTNÝM MÍROVÝM ROKEM.

KRESBA KVĚTA KAPRASOVÁ

Naší matriky

SŇATKY

30. 9. **Miroslav Macner**, Nový Bydžov
Hana Sůrová, Nový Bydžov

7. 10. **Petr Vacek**, N. Bydžov-Zábědov
Marie Matičková, Chudonice

Jiří Tichý, N. Bydžov — **Hana Dolečková**, Letohrad-Kunčice

14. 10. **Petr Novotný**, Nový Bydžov
Hana Francková, Nový Bydžov

4. 11. **Petr Píša**, Kladno II
Olga Šolcová, Nový Bydžov

11. 11. **Milan Rohla**, Slaný
Dagmar Holá, Nový Bydžov

Karel Veinfurtr, Nový Bydžov
Jindřiška Ryglová, Sloupno

Petr Křivánek, Kosice
Gabriela Kuzdasová, N. Bydžov

18. 11. **Milan Petráček**, Hořice v P.
Jana Vítová, Nový Bydžov

ZLATÉ SVATBY

Na MěstNV v Novém Bydžově byla dne 7. 10. 1978 oslavena zlatá svatba **manželů Jaroslava a Boženy Churáčkových**, bytem Nový Bydžov 1027.

21. 10. 1978 oslavili zlatou svatbu **manželé Frant. a Božena Kancnýřovi.**, bytem ve Sloupně.

Oldřich a Františka Škarýdkovi, bytem v Novém Bydžově, oslavili zlatou svatbu v rodinném kruhu.

Před uzávěrkou tohoto Zpravodaje byla nahlášena zlatá svatba na 16. 12. **manželů Jaroslava a Marie Rosenbergových**, bytem v Novém Bydžově 89 a na 29. 12. 1978 zlatá svatba **manželů Jaroslava a Marie Zahrádkových.**

Všem „zlatým" manželstvím přejeme do dalších let mnoho spokojenosti a životní pohody.

ÚMRTÍ

PhMr. Štěpán Ponoczký, náměstí	**74 let**
Václav Doleiš, Fučíkova 768	**65 let**
Otilie Bradáčová, Fučíkova 899	**50 let**
Růžena Knoblochová, Chudonice	**75 let**
Karel Čermák, Komenského 26	**86 let**
Josef Vokál, Fučíkova 910	**57 let**
Bedřicha Myšková, Gottwaldová	**77 let**
Bohumila Cyklová, Otmarka 338	**60 let**
Václav Jirsák, Dvořákova 473	**82 let**
Jiří Mašek, U jatek 935	**69 let**
Josef Machek, Komenského 24	**80 let**
Růžena Macháčková, Purkyňova	**58 let**
Josef Šámal, Revoluční 293	**78 let**
Jaroslav Finkous, Dukelská 1161	**68 let**
Anna Jelínková, Čs. armády 1547	**72 let**
Marie Štěrbová, Jánská 1499	**75 let**
Milan Zelený, Jiráskova 599	**38 let**

MILAN PETRÁČEK Z HOŘIC A JANA VÍTOVÁ Z NOVÉHO BYDŽOVA si slibili manželskou věrnost na zdejší radnici dne 18. listopadu 1978. Na společné cestě životem jim přejeme hodně zdraví a spokojenosti.

NAROZENÍ

19. 8. **Martin Ornst**, Purkyňova 1624
19. 8. **Jaroslav Košátko**, Na Švarcavě
20. 8. **Kamila Havránková**, Komenského 27
21. 8. **František Gondek**, Jablonského
2. 9. **Petr Zmítko**, Na Švarcavě 1259
4. 9. **Kateřina Horová**, Dvořákova
7. 9. **Pavel Skalický**, Tyršova 108
7. 9. **Michal Chocenský**, Otmarka 360
9. 9. **Rudolf Tomáš**, Dvořákova 455
15. 9. **David Hudák**, Ezopova 1687
17. 9. **Lenka Sanitrníková**, Fučíkova
20. 9. **Petra Macháčková**, Zábědov 85
22. 9. **Martin Hladík**, Fučíkova 911
23. 9. **Martina Ďurďová**, Komenského
27. 9. **Pavlína Hrušková**, Fučíkova 889
30. 9. **Jaroslav Čonka**, Luční 770
3. 10. **Helena Hrušková**, Chudonice
3. 10. **Ivo Bičiště**, Korneliova 39
4. 10. **Marcela Koutová**, Osecká 755
7. 10. **Lubomír Novotný**, Fučíkova 854
12. 10. **Vladimíra Bambasová**, Dukelská
14. 10. **Martina Popelková**, B. Němcové
18. 10. **Petra Šulcová**, Zahradní 373
29. 10. **Pavlína Draštíková**, Dukelská
1. 11. **Jana Komárková**, Gottwaldova
1. 11. **Vojtěch Mádl**, Chudonice 2
2. 11. **Radek Churáček**, Jánská 1460
3. 11. **Vanda Vaníčková**, Chudonice
6. 11. **Lenka Vacková**, Sv. Čecha 1602
9. 11. **Martin Kočíř**, Zábědov 47
16. 11. **Leoš Jiran**, Osecká 731

Proměny počtu obyvatel od roku 1850 do roku 1970

V současné době vyšly první dva svazky Retrospektivního lexikonu obcí ČSSR 1850—1970, které shrnují základní statistické údaje o počtu obyvatelstva a počtu domů za posledních 120 let. Za strohými čísly se skrývají životní osudy obyvatel obcí a měst přes celé období kapitalismu až k letům rozvinuté výstavby socialismu. Zatímco menší skupina měst zaznamenala podstatný vzrůst počtu obyvatelstva, na vesnicích a v dalších městech počet obyvatelstva doznal jen menší proměny a v průběhu delších úseků stagnaci, někde dokonce celkovou tendenci poklesu.

Hlubší příčiny tohoto procesu je třeba hledat nejen v obecných vývojových tendencích koncentrace obyvatelstva do velkých městských sídlišť, ale také v konkrétních místních historických i současných podmínkách.

Pokud jde o Nový Bydžov, spolu s dalšími zvláštními podmínkami je tu rozhodující následující: silné zemědělské zázemí, komunikace mimo hlavní silniční a železniční spoje, pozdní rozvoj průmyslu v menších oddělených provozech a skutečnost, že zde není průmyslový podnik s perspektivou pracovních příležitostí pro větší počet osob, a administrativní změny (od krajského města přes okresní město až ke zrušení okresu v roce 1960).

Přehledná tabulka počtu obyvatel a domů

Rok	Počet obyv.	Počet domů	Rok	Počet obyv.	Počet domů
1850	4919	neuveden	1921	7055	878
1869	5957	557	1930	6727	1014
1880	6747	619	1950	6221	1259
1890	7289	681	1961	7195	1471
1900	7361	736	1970	6841	1493
1910	7613	836			

Statistika počtu obyvatelstva a domů zahrnuje vlastní město Nový Bydžov s Metličany a od sčítání v roce 1961 i Chudonice a Zábědov.

J. P.

Odpoledne pro důchodce

V rámci Jednotného systému branné výchovy obyvatelstva připravil Měst NV ve spolupráci se složkami Národní fronty v Domě pionýrů a mládeže pro nepracující důchodce tři kulturní odpoledne, spojená s proškolením ve zdravotnické přípravě.

Na zahájení vystoupily s kulturním programem děti z lidové školy umění, ze ZDŠ v Karlově ulici a z mateřské školy. Závěr patřil správci městského muzea s. Jaroslavu Prokopovi. V zajímavé přednášce se důchodci dozvěděli o proměnách našeho města. Mluvené slovo bylo doprovázeno promítáním barevných diapozitivů.

V hlavní části — zdravotnické přípravě — se přítomní občané prostřednictvím filmů seznámili s poskytováním první pomoci při zlomeninách, poraněních kloubů a svalů. Ve filmech bylo poukázáno na dodržování požadavků na sterilitu při ošetřování otevřených zlomenin krycím obvazem, dále na znehybnění končetin při zlomeninách ve funkční poloze a na správné postupy při ošetřování vymknutého kloubu a další. Jednotlivé filmy uváděly sestry ČsČK z místních základních organizací.

Bylo by třeba, aby i další občané věnovali této zdravotnické přípravě více pozornosti. Tyto znalosti jsou totiž pro každého z nás mimořádně důležité. Hlavní zásady při poskytování první pomoci by měl ovládat každý občan, aby je mohl ve vhodné chvíli použít při záchraně života a zdraví nejen svých blízkých, ale i svých spoluobčanů.

A. V.

CITÁTY ÚSMĚVNÉ

Až budu jednou nohou v hrobě, řeknu pravdu o ženách. Povím to, skočím do rakve, překlopím na sebe víko a řeknu: A teď si se mnou dělejte, co chcete.

L. N. TOLSTOJ

Je nabíledni, že bůh stvořil ženy, aby zkrotil muže.

FRANCOIS-MARIE AROUET VOLTAIRE

Kdyby jen bylo možné klesnout do náruče ženy a přitom neupadnout do jejich rukou!

HENRI DE MONTHERLANT

CITÁTY VÁŽNÉ

Mám pocit, že žiji na okraji. Vím, že je to osudem starých lidí a že je třeba vždycky nechat mladým víc prostoru a sami se uzavřít, snažit se uhasit svou citlivost, inteligenci, pýchu, citovou závislost na nich, na starém domě. Vím, že je potřebí je milovat, až se z nás stane vlastně už nic, aby netrpěli, až odejdeme. Hořkost však nelze odstranit.

Přerušit kontakt s těmi, kdo nás předcházejí v letech, znamená rozbít kruh dávné pospolitosti v lásce, jimž mladí vděčí za podivuhodné kouzlo života, za radost a slávu prvních krůčků, za život až do té chvíle prožitý.

GIULIETTA MASINNA
V KNIZE DENÍK TĚCH DRUHÝCH

zajímavosti

Ze zápisníku VB v Novém Bydžově

Občanům Kobylic ve spolupráci s příslušníky VB se podařilo včas zadržet silně podnapilého V. S. při řízení autobagru. Dalším šetřením bylo zjištěno, že V. S. uvedené vozidlo odcizil a vydal se s ním na dobrodružnou cestu, aniž by vlastnil řidičský průkaz. Tímto vážným a nebezpečným přestupkem se bude zabývat okresní soud.

B. M. nalezl v uhlí při jeho ukládání zapomenutou rozbušku. Neodborným zacházením si způsobil vážné zranění — ztrátu prstů. Pro postiženého i pro ostatní spoluobčany je to další vážné připomenutí, jak se nevyplácí manipulovat s podobnými nálezy.

Jak je důležité dodržovat bezpečnou vzdálenost za jedoucím vozidlem, přesvědčil se K. F. v Malátově ulici. Narazil na vozidlo, které jelo před ním a nečekaně zastavilo. Tentokrát došlo jen k hmotné škodě. Jsou ovšem případy, které končí nezřídka i tragicky.

Násilně za pomocí vidlí si podnapilý V. P. z Hlušic vymáhal poslušnost ošetřovatelek skotu a funkcionářů JZD. Tímto hrubým jednáním vážně narušil plnění pracovních povinností svých spoluzaměstnanců. Pro přečin výtržnictví se bude zodpovídat před okresním soudem.

Ve spolupráci s PS VB v Chlumci nad Cidlinou byl zadržen utečenec z DVÚ v Horním Maršově. Opět byl svěřen do výchovy pracovníků DVÚ.

DETAIL NÁSTROPNÍ MALBY Z ROKU 1895 V NYNĚJŠÍ DVOŘÁKOVĚ SÍNI A STARÁ FOTOGRAFIE PŮVODNÍHO MODELU ČÁSTEČNĚ NAZNAČUJÍ PRACOVNÍ POSTUP AUTORA VÝZDOBY - MÍSTNÍHO AKADEMICKÉHO MALÍŘE LUD. NEJEDLÉHO? STROP SÁLU JE NYNÍ VÁŽNĚ POŠKOZEN. PODAŘÍ SE HO ZACHRÁNIT?

Foto a fotokopie J. Prokop

NOVOBYDŽOVSKÝ ZPRAVODAJ —

Vydává Městské kulturní středisko v N. Bydžově nepravidelně čtyřikrát do roka. - Řídí redakční rada, odpovědný redaktor Josef Trejbal. - Povoleno odborem kultury ONV v Hradci Králové pod čj. 2118/72. - Tisknou VČT, n. p., provoz 14, Nový Bydžov. - Náklad 1400 výtisků.